

CA

THE INSTITUTE OF
CHARTERED ACCOUNTANTS
OF SRI LANKA

SUGGESTED SOLUTIONS

KE3 (A)-Fundamentals of Taxation

සැප්තැම්බර් 2018

01 කොටස

පිළිතුර 01

1. (a)

1.1.

ඉගෙනුම් වලය: 2.1.2
පිටු අංක 18-19
නිවැරදි පිළිතුර : D

1.2.

ඉගෙනුම් වලය: 2.2.1
පිටු අංක 28 - 37
නිවැරදි පිළිතුර : A

1.3.

ඉගෙනුම් වලය: 3.1.5
පිටු අංක 94
නිවැරදි පිළිතුර : A

1.4.

ඉගෙනුම් වලය: 4.3.1
පිටු අංක 117
නිවැරදි පිළිතුර : C

1.5.

ඉගෙනුම් වලය: 5.1.1
පිටු අංක 124
නිවැරදි පිළිතුර : B

(මුළු ලකුණු 10)

1. (b)

1.6.

ඉගෙනුම් ඵලය: 1.2
පිටු අංක 9
<p>1. දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව (පහත ඒවා අතරින් ඕනෑම එකක්) ආදායම් බද්ද, එකතු කළ අගය මත බද්ද, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද, ආර්ථික සේවා ගාස්තුව, මුද්දර බදු (විශේෂ විධිවිධාන) පනත අනුව මුද්දර බද්ද</p> <p>2. පළාත් ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව (පහත ඒවා අතරින් ඕනෑම එකක්) ඔට්ටු ඇල්ලීම් බදු, ලොකරැයි බදු, මුද්දර බද්ද, බනිජ බදු, ත්‍යාග තරඟ බදු</p> <p>3. රේගු දෙපාර්තමේන්තුව ආනයන සහ අපනයන මත බදු</p> <p>4. සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුව සුරාබදු</p>

1.7.

ඉගෙනුම් ඵලය: 4.2.2
පිටු අංක 110-112
<p>1. ඔහු කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ නිගමනය සම්බන්ධයෙන් සෑහීමකට පත් නොවන්නේ නම් බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාව වෙත අභියාචනා කළ හැක.</p> <p>2. බදු අභියාචනා කොමිසමේ තීන්දුව සම්බන්ධයෙන් අභියාචක හෝ කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සෑහීමකට පත් නොවේ නම්, එම අභියාචනයේ ඇති ගැටළු සහගත නෛතික කරුණු සම්බන්ධයෙන් නිගමනයක් ලබා ගැනීමට අභියාචනාධිකරණය වෙත යොමු කරන ලෙස ඕනෑම පාර්ශවයකට බදු අභියාචනා කොමිසමෙන් ඉල්ලා සිටිය හැක.</p> <p>3. අභියාචනයක් විසඳීමේ ඊළඟ අවස්ථාව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය වෙත යොමුකර විසඳීම වන අතර ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ තීරණය අවසන් තීරණය වේ.</p>

1.8.

ඉගෙනුම් ඵලය: 4.4.5
පිටු අංක 115
<p>(පහත ඒවා අතරෙන් ඕනෑම දෙකක්)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. බදු අයකැමියෙකු / එකතු කරන්නෙකු පත්කර වංචල දේපල පවරා ගැනීම හා විකිණීම මගින් බදු අය කර ගැනීම. 2. දිස්ත්‍රික් උසාවියක් හරහා නිශ්චල දේපල පවරා ගැනීම හා විකිණීම මගින් බදු අය කර ගැනීම. 3. පැහැර හැරී බද්ද දණ්ඩනයක් ලෙසින් අය කර ගත හැකි මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයක නඩු පැවරීම. 4. බදු පැහැර හැරී තැනැත්තාට අය විය යුතු මුදල් ඇති පහත තැනැත්තන් වෙත එම මුදල් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා වෙත සෘජුවම ගෙවන ලෙස දන්වා නිවේදන නිකුත් කිරීම. <ul style="list-style-type: none"> - ණය ගැතියන් වෙත - බදු පැහැර හැරී තැනැත්තාගේ මුදල් ලඟ තබාගෙන සිටින තැනැත්තන් වෙත (බැංකු ද ඇතුළුව) - බදු පැහැර හැරී තැනැත්තාට වෙනත් තැනැත්තෙකු විසින් ගෙවිය යුතු මුදල් ලඟ තබාගෙන සිටින තැනැත්තන් වෙත - බදු පැහැර හැරී තැනැත්තා වෙත මුදල් ගෙවීම සඳහා අධිකාරිමය බලයක් සහිත ඕනෑම තැනැත්තෙක් වෙත 5. කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ අනුමැතිය මත ගෙවිය යුතු බද්ද වෙනුවෙන් යම් තැනැත්තෙකුගේ දේපල පහත පරිදි රජයට පවරා දීම. <ul style="list-style-type: none"> - සේවායෝජකට දැන්වීමක් නිකුත් කර බදු අය කර ගැනීම - ව්‍යාපාරයක් අවසන් කිරීමේදී හෝ බංකොලොත්භාවයට පත් වූ විට ඇවරකරුගෙන් බදු අය කර ගැනීම. <p>කොමසාරිස් ජනරාල්වරයාගේ මතය අනුව අවශ්‍ය යැයි හැඟී යන අවස්ථාවක ඉහත ඒවායින් එක් ක්‍රියා මාර්ගයකට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් චුවද ගත හැකිය.</p>

1.9.

ඉගෙනුම් ඵලය: 5.1.4.
පිටු අංක 131
<p>එකතුකල අගය මත බදු පනතේ 26 වන වගන්තිය අනුව, නිෂ්පාදකයන් විසින් මාසික ගෙවීම් ඊළඟ මස 20 දින හෝ ඊට පෙර දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත සිදු කළ යුතුය.</p> <p>ඒ අනුව, 2017 ඔක්තෝබර් මාසය සඳහා 2017 නොවැම්බර් 20 වන දින හෝ ඊට පෙර ද, 2017 නොවැම්බර් මාසය සඳහා 2017 දෙසැම්බර් 20 වන දින හෝ ඊට පෙර ද, 2017 දෙසැම්බර් මාසය සඳහා 2018 ජනවාරි 20 වන දින හෝ ඊට පෙර ද, ගෙවීම් සිදු කළ යුතුය.</p> <p>2017 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වූ කාර්තුව සඳහා එකතුකල අගය මත බදු වාර්තාව 2018 ජනවාරි 31 වන දින හෝ ඊට පෙර ඉදිරිපත් කළ යුතුය.</p>

1.10

ඉගෙනුම් ඵලය: 5.2.3					
පිටු අංක 139/141					
	බද්දට යටත් පිරිවැදුම	අඩු කළා	ඉතිරි බද්දට යටත් පිරිවැදුම	අනුපාතය	බද්ද
නුඩිල්ස් විකුණුම්	8,460,000	-		2%	169,200
විස්කෝතු විකුණුම්	3,130,000	75%	782,500	2%	15,650
එකතුව					184,850
බදු බැර					
ආනයන මත					(92,000)
සේවා මත ගෙවූ NBT - ඉඩ නොදේ					
ගෙවිය යුතු ඉතිරි ජාතිය					
ගොඩනැගීමේ බද්ද					
					92,850

(මුළු කෙණ 10)

SECTION 2

පිළිතුර 02

ඉගෙනුම් ඵලය: 3.1
පිටු අංක 96 - 97

සී/ස මතුරට ඉම්පෝටර්ස් (පොද්) සමාගම
2017/18 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා දළ ආදායම් බදු බැඳියාව ගණනය කිරීම

		රු	රු
		+	-
ගිණුම් අනුව ශුද්ධ ලාභය		1,425,000	
අඩුකළා: වෙනත් ආදායම් ප්‍රභව			
පොලී ආදායම් (දළ)			1,800,000
විදේශීය ලාභාංශ			300,000
එකතු කළා			
විදේශ ගමන් පෙර වර්ෂයේ ව්‍යාපාර ලාභයෙන් 2%කට සීමාවේ. ඉඩ නොදේ.	48,000		
	(42,000)		
	6,000	6,000	
මෙවලම් මිලට ගැනුම් මෙම වර්ෂයේ අළුත් කිරීමේ දීමනාව සඳහා සුදුසුකම් නොලබයි.	ඉඩ නොදේ.	34,000	
කල් බදු පොලිය		122,000	

කල් බදු දීමනාව කල් බදු ගිවිසුමේ වටිනාකම (50,000 x 36)	1,800,000		
කල් බදු ගිවිසුමේ වටිනාකමින් 1/5 ගෙවූ කල් බදු වාරික (50,000 x 11)	360,000		
අඩු කළ හැකි අගය (කල් බදු ගිවිසුමේ වටිනාකමින් 1/5 හෝ ගෙවූ කල් බදු වාරික යන දෙකෙන් අඩු අග)	550,000		360,000
පරිත්‍යාග	ඉඩ නොදේ.	300,000	
		1,887,000	2,460,000
ගලපන ලද ව්‍යාපාර අලාභය		(573,000)	
ආදායම් බදු බැඳියාව ගණනය කිරීම			
ගලපන ලද ව්‍යාපාර ලාභය		-	
පොලී ආදායම		1,800,000	
ලාභාංශ ආදායම	නිදහස්	-	
මුළු ව්‍යවස්ථාපිත ආදායම		1,800,000	
අඩු කළා : ව්‍යවස්ථාපිත අඩු කිරීම්			
වර්ෂයේ අලාභය	573,000		
මුළු ව්‍යවස්ථාපිත ආදායමෙන් 35% කට සීමා වේ. (1,800,000 x 35%)	630,000		
වර්ෂය සඳහා අඩු කළ හැකි අලාභය	573,000	(573,000)	
තක්සේරු කළ හැකි ආදායම		1,227,000	
අඩු කළා : සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්:			
අනුමත පුනර්ගණනයකට කළ පරිත්‍යාග	භාණ්ඩ පරිත්‍යාග අඩු කිරීමට හිමිකම් නොලබයි	-	
බදු අයකළ හැකි ආදායම		1,227,000	
බදු වගකීම 28% බැගින්		343,560	

(මුළු ලකුණු 10)

පිළිතුර 03

ඉගෙනුම් වලය: 2.2/2.3/2.4
පිටු අංක 60-67-72

2017/18 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා පෙරේරා විසින් ගෙවිය යුතු ආදායම් බදු වගකීම, බදු බැර හා ගෙවිය යුතු බද්ද ගණනය කිරීම

ආදායම් ප්‍රභව			රු
සේවා නියුක්ති ආදායම			
දළ වැටුප	160,000 x 12	1,920,000	
සත්‍ය ඉන්ධන වියදම් ප්‍රතිපූරණය	380,000		
මාසයකට රු. 50,000 දක්වා නිදහස්	600,000		
නිවාස ප්‍රතිලාභය			
වරිපනම් තක්සේරුව + වරිපනම්	390,000		
සේව්‍යයා විසින් ගෙවූ දළ කුලිය	360,000		
වැඩි අගය	390,000		
පාරිශ්‍රමිකය රු. මිලියන 1.8 ඉක්මවන බැවින් බද්දට යටත් වන උපරිම කුලී වටිනාකම	180,000		
අඩු කළා: සේවකයා විසින් ගෙවූ කුලිය	108,000		
එනිසා බද්දට යටත් නිවාස ප්‍රතිලාභය		72,000	
වෛද්‍ය බිල්පත් ගෙවීම රු 80,000 ක සේවයේ සිටියදී තුවාල වීම හේතුවෙන්	සේවා නියුක්ති ප්‍රතිලාභයක් නොවේ.	-	
ණයපත් ප්‍රතිපූරණය	සේවා නියුක්ති ප්‍රතිලාභයක් නොවේ.	-	
කාඩ්ලේස වෙනුවෙන් වූ රු 162,000			
ලැබූ ත්‍යාග රු 100,000	බද්දට යටත් නොවේ.		-
මුළු සේවා නියුක්ති ආදායම			1,992,000
කුලී ආදායම			
කුලී වටිනාකම	300,000 + (300,000 *30%)	390,000	
අඩු කළා: වරිපනම්		(90,000)	
අඩු කළා: 25% අළුත්වැඩියා දීමනාව		(75,000)	
ශුද්ධ කුලිය		225,000	225,000
ගෘහ භාණ්ඩවලින් ලාභය			
ගෙවූ දළ කුලිය		420,000	
අඩු කළා: කුලී වටිනාකම		(390,000)	
		30,000	
අඩු කළා: නඩත්තු වියදම්		(20,000)	
		10,000	10,000
පොලී ආදායම	190,000 - 150,000		40,000
විදේශීය ව්‍යවහාර මුදලින් ලැබුණු ලාභාංශ	නිදහස්		-
ව්‍යාපාර ආදායම			
ගිණුම් අනුව ශුද්ධ ලාභය		990,000	
එකතු කළා / (අඩුකළා) : ඉඩදෙන/ඉඩ නොදෙන වියදම්			

දුරකථන සහ විදුලිය - නිවසට අදාළ	ඉඩ නොදේ (572,000 x 85%)		486,200
පරිගණකයක් මිලට ගැනීම	ඉඩ නොදේ- ප්‍රාග්ධන ස්වරූපය නිසා		128,000
ක්ෂය දීමනාව			
පරිගණකය	128,000 x 25%		(32,000)
වෑන් රථය විකිණීමෙන් ගිණුම්කරණ ලාභය			(580,000)
වත්කම් විකිණීමෙන් බදුවන ලාභය:			
විකුණුම් මිල	1,100,000		
අඩු කළා: බදු ලියාහල අගය (1,300,000 - (1,300,000 x 20% x 2))	780,000		
වෑන් රථය විකිණීමෙන් බදුවන ලාභය			320,000
ගලපන ලද වෘත්තීය ලාභය			1,312,200
ව්‍යවස්ථාපිත ආදායම			3,579,200
එකතු කළා: දරුවාගේ ආදායම			
බිම් කුලී ආදායම			60,000
මුළු ව්‍යවස්ථාපිත ආදායම			3,639,200
අඩු කළා : ව්‍යවස්ථාපිත අඩු කිරීම්			
වාර්ෂික			(300,000)
නිවාස ණය සඳහා ගෙවූ පොලී			(95,000)
තක්සේරු කළ හැකි ආදායම			3,244,200
බදු නිදහස් දීමනාව			(500,000)
අඩු කළා : සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්:			
සේවා නියුක්ති ආදායම මත සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම			(250,000)
වෘත්තීයයන්ගේ නිවාස ණය සඳහා රු. 600,000 දක්වා ප්‍රාග්ධන ආපසු ගෙවීම අඩු කළ හැක.			(270,000)
බදු අයකළ හැකි ආදායම			2,224,200
බදු වගකීම			
පළමු රු. 500,000 මත	4%		20,000
ඊළඟ රු. 500,000 මත	8%		40,000
ඊළඟ රු. 242,000 මත	12%		29,040
ව්‍යාපාර ආදායම රු. 982,200 මත (59B වගන්තිය) හෝ 59F වගන්තිය)	12%		117,864
{(225,000 + 10,000 + 40,000 + 1,312,200 + 60,000) - (300,000 + 95,000 + 270,000)}			
			206,904
අඩු කළා : බදු බැර			
උපයන විට ගෙවීමේ බදු (PAYE)			(140,000)
ගෙවිය යුතු ඉතිරි බද්ද			66,904

(මුළු ලකුණු 20)

නිවේදනය

මෙහි ලබාදුන් පිළිතුරු ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය මගින් (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) පමණක් ලබාදෙන ලද අතර, එම පිළිතුරු ඔබ විසින් එය “එසේම” යන පදනම මත පිළිගත යුතු වේ.

එම පිළිතුරු “ආදර්ශ පිළිතුරු” ලෙස අදහස් නොකරන නමුත් ඒවා බොහෝදුරට suggested solution ලෙස දැක්වේ.

පිළිතුරු වලින් ප්‍රධාන අරමුණු දෙකක් ඉටුකෙරේ. ඒවා නම්,

- 01. විභාග ප්‍රශ්නයකට යෝජිත විසඳුමක් සඳහා සවිස්තරාත්මක නිදසුනක් (උදාහරණයක්) සැපයීම සහ,
- 02. ශිෂ්‍යයන්ට විෂය පිළිබඳව තොරතුරු පර්යේෂණය කිරීම සඳහා අත්වැලක් සැපයීම සහ විෂය පිළිබඳව ඔවුන්ගේ අවබෝධය සහ අගය වර්ධනය කිරීම.

මෙම යෝජිත විසඳුම් සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) කිසිදු ප්‍රතිඥාභාරයක් ලබා නොදෙන නිසා ඒ සම්බන්ධව කිසිදු අගතියකට පත්වීමක් පිළිබඳව මැසිවිල්ලක් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) එරෙහිව ඉදිරිපත් කිරීමට ඔබ හට හේතුවක් නොමැත. ඒ කෙසේ වෙතත් ඔබ විසින් යම් නඩුකරයක්, වන්දි ඉල්ලීමක්, පෙන්සමක්, තර්ජනය කිරීමක් හෝ බලවත් ඉල්ලීමක් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) එරෙහිව ගොනුකරනු ලැබ එයින් සැලකියයුතු අන්දමේ ජයග්‍රහණයක් ලබා නොගතහොත් ඔබ විසින් එම නඩුකරයට අදාළ සම්පූර්ණ නෛතික ගාස්තු සහ වියදම් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) ගෙවිය යුතු වේ. එනමින්ම මෙම අයිතිවාසිකම හෝ මෙහි විස්තර කෙරෙන හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ නීතීන් යටතේ හිමි වෙනත් අයිතිවාසිකම් බලාත්මක කරවා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) නෛතික ක්‍රියාමාර්ගයකට යොමුවීමට සිදුවුවහොත්, ඊට අදාළ නෛතික ගාස්තු සහ වියදම්ද ඔබ විසින් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) ගෙවිය යුතුවේ.

² 2013 ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) මගනි.

සියළුම හිමිකම් ඇවිරිණි.

මෙම ලේඛණයේ කිසිම සටහනක් ප්‍රතිඋත්පාදනය කිරීම, කුමන හෝ ආකාරයකින් හෝ ක්‍රමයකින් එනම්, ඉලෙක්ට්‍රොනික, යාන්ත්‍රික, ඡායා පිටපත් කිරීම, වාර්තාගත කිරීම හෝ වෙනත් ක්‍රමයකින් සම්ප්‍රේෂණය කිරීම ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයේ (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) පූර්ව ලිඛිත අවසරයකින් තොරව සිදු නොකළ යුතුය.